

Talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

22.10.2015

Viite: E 113/2013 vp EU-lainsäädännön ja -lainsäädäntöehdotusten arviointi Suomen kannalta; VNK:n jatkokirjelmä

Lausunto EU-lainsäädännön ja -lainsäädäntöehdotusten arvioinnista Suomen kannalta

Yleistä

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt lausuntoa koskien valtioneuvoston kanslian muistiota EU-lainsäädännön ja -lainsäädäntöehdotusten arvioinnista Suomen kannalta (EUE 113/2013 vp VNK:n jatkokirjelmä). Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Uudesta yrityksiin kohdistuvasta lainsäädännöstä arviolta puolet lähtee liikkeelle EU-hankkeina. Hallituksen ohjelman ja asiassa esitetyn Suomen kannan mukaan Suomen EU-vaikuttamisen yhtenä painopisteenä on nykyistä vähäisempi, parempi ja kevyempi sääntely ja että EU-säännösten toimeenpanossa pidättäydytään kansallisesta lisäsääntelystä, joka aiheuttaisi kilpailukykyä haittaavaa taakkaa. Tavoite on tärkeä, mutta tavoitella ei toteudu itsestään. Hyvää sääntelyä on kannustettava voimakkaammin ja huono sääntelyä on estettävä väkevämmin. Tavoitteena on, että Suomen vahvuuksista pidetään kiinni ja heikkouksista irtaannutaan. Se edellyttää varhaisen vaiheen ennakkollista vaikuttamista ja hyvää yhteistyötä suomalaisten toimijoiden välillä. On tärkeää, että EU-sääntelyn vaikutuksia, tarpeellisuutta ja toimivuutta arvioidaan kaikissa sääntelyn vaiheissa suunnittelusta täytäntöönpanoon ja soveltamiseen.

EU-lainsäädännön ja lainsäädäntöehdotusten arviointi

Valtioneuvoston kanslia kartoitti heinä-syyskuussa ongelmalliseksi koettua EU-sääntelyä. Myös Suomen Yrittäjät osallistui kartoitukseen. Perusmuistion liitteenä olevassa koosteessa ongelmallisiksi koettu sääntely on jaoteltu sen mukaan, miltä osin sääntely on havaittu puutteelliseksi. Suomen Yrittäjät pitää tehtyä listausta hyvänä sekä tarkoituksenmukaisena ja on tärkeää, että kartoituksessa saatuja tietoja välitetään sekä komissiolle että samanmielisille jäsenmaille kunkin lainsäädäntöhankkeen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Haluamme kuitenkin vielä erityisesti nostaa esiin muutamia havaintoja yritysten kannalta ongelmallisesta sääntelystä.

Maantieliikenteen työaikadirektiivi

Toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen riittämättömän huomioon osalta haluamme korostaa erityisesti koosteessa mainittua Maantieliikenteen työaikadirektiivissä (2002/15/EY, 3 artikla) sääntelyä, jossa asetetaan myös yrittäjäkuljettajille muun muassa työajan kirjanpitovelvoite ja työajat. Itsenäisten kuljetusyrittäjien muuhun työaikaan kuin ajoaikaan kohdistuva sääntely on karkea poikkeus yrittämisen vapaudesta. Muilla toimialoilla tällaista sääntelyä ei tunneta. Direktiivin tavoitteet kyettäisiin toteuttamaan EU:n ajo- ja lepoaikasääntelyllä.

Direktiivi raskaan kaluston kuljettajien ammattipätevyydestä ja ajokorttidirektiivi

Kuten muistion liitteessä on todettu, direktiivi raskaan kaluston kuljettajien ammattipätevyydestä (2003/59/EY) ja ajokorttidirektiivi (2006/126/EY) aiheuttavat edelleen osin toisiinsa nähden ristiriitaisten ikä- ja ammattipätevyysvaatimusten vuoksi raskaan kaluston kuljettajapula erityisesti sellaisessa maatalous- tai muussa yritystoiminnassa, jossa tehdään lyhyitä kuljetuksia raskailla ajoneuvoilla. Direktiivin uudistuksessa tulee pyrkiä edellinen huomioiden tarkoituksenmukaiseen sääntelyyn.

Työaikadirektiivi

Hallinnolliseen taakkaan liittyvän tarkastelun osalta pk-yritysten näkökulmasta käynnissä olevaan työaikadirektiivin kokonaistarkasteluun liittyy monia työnantajayrityksellä tärkeitä kysymyksiä ja on tärkeää, ettei direktiivin uudistustyön yhteydessä lisätä yritysten velvoitteita, yrityksille aiheutuvia kustannuksia tai hallinnollista taakkaa ja tätä kautta lisätä työllistämisen kynnystä.

EU:n tietosuojasetus

Koosteessa todetun tavoin, EU:n tietosuoja-sääntelyn yhdenmukaistaminen on tärkeä ja kannatettava tavoite. Ehdotuksessa yleiseksi tietosuojasetukseksi tavoite hallinnollisen taakan vähentämiseksi ei kuitenkaan näyttäisi toteutuvan. Ehdotus sisältää useita uusia velvollisuuksia ja tehtäviä rekisterinpitäjille (esimerkiksi viranomaisrekisterit ja yritysten asiakasrekisterit). On selvää, että yrityksille tulee aiheutumaan kustannuksia asetuksen sisältämien velvoitteiden noudattamisesta. Vaikuttamistyötä on siis ehdottomasti jatkettava, jotta uudistuksen taloudelliset vaikutukset ja hallinnollinen taakka eivät kasva liian suuriksi.

Liikesalaisuusdirektiivi

Muistion liitteenä olevassa koosteessa on jätetty mainitsematta Euroopan parlamentissa käsittelyssä oleva komission ehdotus direktiiviksi liikesalaisuuksien suojasta (COM (2013) 813 lopullinen). Liikesalaisuudet ja niiden riittävä suoja ovat olennaisen tärkeitä sisämarkkinoilla toimiville yrityksil-

le. SY:n näkemyksen mukaan tavoite kehittää liikesalaisuuksien suojaa EU:n alueella on kannatettava. Liikesalaisuudet ovat erityisen tärkeitä pk-yrityksille ja uusille yrityksille, koska näillä ei ole useinkaan asianmukaista teollis- ja tekijänoikeudellista suojaa innovaatioilleen. Ehdotettava direktiivi ei kuitenkaan neuvoston yleisnäkemyksen mukaisessa muodossa välttämättä lainkaan paranna liikesalaisuuksien suojaa Suomessa, päinvastoin. Mikäli direktiivi olisi luonteeltaan selvästi minimidirektiivi, direktiiviehdotuksen suomalaista suojaa kaventavat ongelmat ja tulkinnanvaraisuudet olisivat voitettavissa. Minimisääntelyn luonteen varmistamisen tulisi olla Suomen ensisijainen tavoite direktiiviä koskevissa neuvotteluissa. Jos Suomi voisi pitää kansallisesti voimassa pidemmälle menevää liikesalaisuuksien suojaa, direktiivin tarkoitus liikesalaisuuksien paremmasta suojasta unionissa voisi toteutua myös Suomen näkökulmasta.

Lopuksi

Yleisesti haluamme vielä tuoda esiin huomiomme EU-vaikuttamisesta ja lainsäädännön valmistelusta. Suomalainen EU-valmistelun yhteensovittamisjärjestelmä on jäsenvaltioiden keskuudessa poikkeuksellinen. Suomen järjestelmä - jonka tavoitteena on, että Suomessa on yhteen sovitettu kanta kaikkiin vireillä oleviin asioihin - perustuu asioita koordinoivaan virkamiesvalmisteluun. Järjestelmään kuuluvat EU-asioden komitean asettamat yhteensä 35 sektorikohtaista valmistelujaostoa, joihin kuuluu myös sidosryhmien edustajia.

Edellä kuvatun järjestelmän myönteinen piirre on mahdollisuus avoimeen tiedonsaantiin ja keskusteluun. Sen vaivana on kuitenkin reaktiivisuus ja mekaanisuus. Mainittu ja tavoiteltava aktiivinen varhaisen vaiheen vaikuttaminen toteutuu nykysysteemissä huonosti. Jotta EU-vaikuttamisessa päästäisiin aktiivisempaan ennakkovaikuttamiseen, tulisi EU-valmistelujaostoja hyödyntää Suomen tavoitteiden edistämässä nykyistä aikaisemmin, erityisesti vaikutusten arviointia ja tiiviimpää vuorovaikutusta painottaen. Tämä edesauttaisi myös tiedonsaantia sen osalta, millaisia vaikutuksia eri hankkeilla on kansalaisiin, yrityksiin tai muihin toimijoihin. Lisäksi valmistelujaostoja tulisi vähentää ja sovittaa niiden vastuualueet strategisen hallitusohjelman tavoitteisiin sekä EU-instituutioiden, ministeriöiden ja eduskunnan valiokuntien vastuualueisiin.

Kunnioitavasti,

Suomen Yrittäjät

Atte Rytönen
Lainsäädäntöasioiden päällikkö